

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં

સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન (કવોશિંગ) નંબર

૧૦૧૩/૨૦૧૪

સાથે

સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન નંબર ૮૧૬/૨૦૧૪

થી

સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન નંબર ૮૧૭/૨૦૧૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે.બી. પારડીવાલા (સહી/—)

૧.	શું સ્થાનિક અખબારોના પ્રતિનિધિઓને ચુકાદો જોવાની પરવાનગી આપી શકાય?	હા
૨.	શું આ ચુકાદો રિપોર્ટરને સોંપવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે?	ના

=====

અંબતી જનાર્દન રાવ ઉર્ફે એ.જે. રાવ....અરજદાર(ઓ)
વિરુદ્ધ
સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન અને ૧....સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી:-

શ્રી નચિકેત એ. દવે, અરજદાર(ઓ) નંબર ૧ માટે એડવોકેટ સુશ્રી દિલબર કોન્ટ્રાક્ટર, અરજદાર(ઓ) નંબર ૧ માટે એડવોકેટ

શ્રી આર.સી. કોડેકર, સામાવાળા(ઓ) નંબર ૧ માટે એડવોકેટ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર, સામાવાળા(ઓ) નંબર ૨ માટે

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે.બી. પારડીવાલા

તારીખ: ૦૬/૦૮/૨૦૧૫

સીએવી જજમેન્ટ

૧. ઉપર નિર્દેશિત તમામ ત્રણ અરજીઓમાં સામેલ મુદ્દાઓ પરસ્પર જોડાયેલા હોવાથી અને તે એક સમાન ફરિયાદમાંથી ઉદ્ભવતા હોવાથી, તે સમાંતર રીતે સાંભળવામાં આવી હતી અને આ સમાન ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨. મારી સમક્ષના અરજદારો તારીખ ૩૦ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૮ ના રોજની એફ.આઈ.આર. નંબર આર.સી. ૨(એ)/૨૦૦૮/એસીયુવીઆઈઆઈ/સીબીઆઈ, નવી દિલ્હીમાં આરોપીઓ છે. આ એફ.આઈ.આર. કંડલા પોર્ટ ટ્રસ્ટ, ગાંધીધામના તત્કાલીન ડેપ્યુટી ચેરમેન અને ચીફ વિજિલન્સ ઓફિસર શ્રી મનોરંજન કુમારના રિપોર્ટને ધ્યાને લઈને શ્રી સુરેશ કુમાર, ડી.એસ.પી., સીબીઆઈ, નવી દિલ્હી દ્વારા નોંધવામાં આવી હતી. આ એફ.આઈ.આર. ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦(બી), ૪૨૦ અને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ ની કલમ ૧૩(૧)(ડી)

સાથે વંચાતા ૧૩(૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધવામાં આવી હતી.

૩. તપાસ પૂર્ણ થયા પછી વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજ (સીબીઆઈ કેસો), અમદાવાદ (ગ્રામ્ય) ની કોર્ટમાં ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જે સ્પેશિયલ સીબીઆઈ કેસ નંબર ૬/૨૦૧૧ માં પરિણમી હતી.

૪. ફરિયાદ પક્ષના કેસનો સારાંશ નીચે મુજબ કરી શકાય:—

૫. સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન નંબર ૧૦૧૩/૨૦૧૪ ના અરજદાર એટલે કે શ્રી અંબતી જનાર્દન રાવ, કંડલા પોર્ટ ટ્રસ્ટના ભૂતપૂર્વ ચેરમેન અને કંડલા પોર્ટ ટ્રસ્ટના અન્ય કર્મચારીઓએ, સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન નંબર ૮૧૬/૨૦૧૪ ના અરજદાર એટલે કે મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી એન્ડ કંપની નામની ભાગીદારી પેઢીના ભાગીદાર શ્રી નરેશ જયંતિલાલ કોટક અને સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન નંબર ૮૧૭/૨૦૧૪ ના અરજદાર એટલે કે મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી એન્ડ કંપનીના મેનેજિંગ પાર્ટનર શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન કોટક સાથે મળીને ભારત સરકારના શિપિંગ મંત્રાલયની નીતિના ઘોર ઉલ્લંઘનમાં વર્ષ ૧૯૬૪ માં મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી એન્ડ કંપનીને ફાળવવામાં આવેલા જમીનના પ્લોટના ભાડાપટ્ટાના નવીનીકરણ અને વર્ષ ૨૦૦૨ ના સમયગાળા દરમિયાન

મેસર્સ તેજમલભાઈ એન્ડ કંપનીને તેના ટ્રાન્સફરના સંબંધમાં ગુનાહિત કાવતરું ઘડ્યું હોવાનો આક્ષેપ છે. કંડલા પોર્ટ ટ્રસ્ટના ચીફ વિજિલન્સ ઓફિસરે આ બાબતે ઔપચારિક તપાસ હાથ ધરી હતી. તેનો એક રિપોર્ટ તૈયાર કરી પોલીસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ, સીબીઆઈ, નવી દિલ્હીને મોકલવામાં આવ્યો હતો. એવો આક્ષેપ છે કે કેપીટીના બ્લોક-એ ના પ્લોટ નંબર ૩ અને ૪ મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી એન્ડ કંપનીને ૧૯૬૪ માં ૩૦ વર્ષના ભાડાપટ્ટા પર "ઓફિસ સહ બિઝનેસ સેન્ટર" ના હેતુ માટે ફાળવવામાં આવ્યા હતા. ફાળવણીના ૨૪ મહિનામાં બાંધકામ પૂર્ણ કરવાનું હોવા છતાં, ખાનગી કંપનીએ ૧૯૮૯ સુધી મંજૂર થયેલ ઓફિસ સહ બિઝનેસ સેન્ટરનું બાંધકામ કર્યું ન હતું. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે ખાનગી કંપનીએ "ઓફિસ સહ બિઝનેસ સેન્ટર" ને બદલે "ગોડાઉન" બાંધ્યું હતું જે તે હેતુ ન હતો જેના માટે જમીન ભાડાપટ્ટા પર આપવામાં આવી હતી.

૬. શિપિંગ વિભાગની નીતિ/માર્ગદર્શિકાની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ છે: (i) પોર્ટની જમીન સામાન્ય રીતે માત્ર પોર્ટ સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓ માટે જ અને તે પણ માત્ર સ્પર્ધાત્મક બિલ્ડિંગના આધારે ભાડાપટ્ટે આપવી જોઈએ, (ii) લીઝ ડીડનું કોઈ સ્વચાલિત નવીનીકરણ હોવું જોઈએ નહીં અને (iii) પોર્ટ ટ્રસ્ટે સત્તાધિકારી દ્વારા મંજૂર કરાયેલ બિલ્ડિંગ પ્લાન મુજબ જમીન પરના કોઈપણ મકાનના બાંધકામનું ઝીણવટપૂર્વક નિરીક્ષણ કરવું જોઈએ.

૭. લીઝ ૧૯૯૪ માં સમાપ્ત થઈ હતી અને કેપીટી બોર્ડે ૩૦.૦૮.૯૭ ના રોજ લીઝનું નવીનીકરણ કરવાની ભલામણ કરી હતી. બોર્ડ નોંધમાં લીઝનો હેતુ "ઓફિસ સહ બિઝનેસ" તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યો હતો. આ નોંધ બોર્ડ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી હતી, જો કે, તત્કાલીન એસ્ટેટ મેનેજર દ્વારા મૂકવામાં આવેલ મંજૂરી માટે કેન્દ્ર સરકારને સંબોધિત ડ્રાફ્ટ પત્રમાં પ્રતિબિંબિત હેતુ, તત્કાલીન સેક્રેટરી, કેપીટી શ્રી એ. જનાર્દન રાવ દ્વારા 'માત્ર ગોડાઉનના હેતુ માટે' માં બદલી દેવામાં આવ્યો હતો. આ મંજૂરી માટે કેન્દ્ર સરકારને મોકલવામાં આવ્યું હતું. આમ, મંજૂરી માટે કેન્દ્ર સરકારને મોકલવામાં આવેલી દરખાસ્ત ટ્રસ્ટી મંડળ દ્વારા મંજૂર કરાયેલી નોંધ સાથે વિસંગત હોવાનું જણાયું હતું. વધુમાં, કેપીટીના અધિકારીઓએ મંત્રાલયને સંબોધિત ૧૨.૧૧.૧૯૯૭ ના પત્રમાં મૂળ હેતુ બદલાયો હોવાનો ઉલ્લેખ કરવાનું ટાળ્યું હતું. મંત્રાલયે કેપીટી બોર્ડ દ્વારા ભલામણ મુજબ લીઝના નવીનીકરણને મંજૂરી આપી હતી. અંતે, ૧૭.૦૪.૨૦૦૨ ના રોજ લીઝનું નવીનીકરણ કરવામાં આવ્યું હતું અને લીઝ દસ્તાવેજમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે "ભાડુઆત પ્લોટ, મકાન, તેના પર બાંધવામાં આવેલા માળખાનો ઉપયોગ સખત રીતે માત્ર તે જ હેતુ માટે કરશે જેના માટે ફાળવણી કરવામાં આવી છે એટલે કે "સ્ટોરેજ ટેન્કોનું બાંધકામ". એવો આક્ષેપ છે કે લીઝ ડીડના અમલીકરણ સમયે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા મંજૂર કરાયેલ હેતુ ફરીથી કોઈ પણ મંજૂરી વિના બદલી નાખવામાં આવ્યો હતો. નવો

હેતુ મૂળ હેતુ કે જેના માટે જમીન ફાળવવામાં આવી હતી તેનાથી અને ભારત સરકારના મંત્રાલયને ભલામણ કરેલ હેતુ અને ભારત સરકાર દ્વારા મંજૂર કરાયેલ હેતુથી તદ્દન અલગ હતો. નવી લીઝ ૧૭.૦૪.૨૦૦૨ ના રોજ પ્રતિ ચોરસ મીટર રૂ. ૧૧ ના ભાડા પર કરવામાં આવી હતી.

૮. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે ૨૦૦૫ માં, લિક્વિડ સ્ટોરેજ ટેન્કોના બાંધકામ માટે ૨૩ પ્લોટની ફાળવણી માટે સ્પર્ધાત્મક બિડિંગ હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું જેના માટે જરૂર પક્ષોએ અરજી કરી હતી. તે પક્ષોએ તેમની નાણાકીય બિડની વિચારણા કરતા પહેલા કેટલીક તકનીકી શરતો પૂરી કરવાની હતી. આ બિડ પ્રક્રિયા દરમિયાન, પ્રતિ ચોરસ મીટર રૂ. ૩,૭૬૨ થી રૂ. ૬,૪૧૨ વચ્ચેની બિડ્સ પ્રાપ્ત થઈ હતી.

૯. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી એન્ડ કંપનીને લીઝ પર આપેલા પ્લોટ નંબર ૩ અને ૪, તત્કાલીન ચેરમેન, કેપીટીની મંજૂરી સાથે રૂ. ૩,૭૭,૪૩૦ ની ટ્રાન્સફર ફી લાદીને મેસર્સ તેજમલ ભાઈ એન્ડ કંપનીને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યા હતા. લાદવામાં આવેલી ટ્રાન્સફર ફીનું મૂલ્ય અત્યંત ઓછું આંકવામાં આવ્યું હોવાનો આક્ષેપ છે. લીઝનું આવું ટ્રાન્સફર સ્ટોરેજ ટેન્કોના બાંધકામના હેતુ માટે ૨૦૦૬ માં મેસર્સ તેજમલ ભાઈ એન્ડ કંપનીની

તરફેલામાં કરવામાં આવ્યું હતું. જો કે, જે કંપનીઓ ઓપન બિડિંગ દ્વારા આવી હતી તેમણે કેટલીક તકનીકી શરતો પૂરી કરવાની હતી, પરંતુ મેસર્સ તેજમલ ભાઈ એન્ડ કંપની પર આવી કોઈ તકનીકી શરતો લાદવામાં આવી ન હતી. એવો આક્ષેપ છે કે મંત્રાલય દ્વારા નિર્દિષ્ટ વર્ષ દીઠ બજાર કિંમતના ૬% ના લઘુત્તમ લીઝ ભાડા કરતા ઘણી ઓછી કિંમતે જમીન મેસર્સ તેજમલ ભાઈ એન્ડ કંપનીને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવી હતી. ૨૦૦૫ માં મળેલી લઘુત્તમ બિડ એટલે કે પ્રતિ ચોરસ મીટર રૂ. ૩૭૬૨ ને બજાર કિંમત તરીકે ગણીને, એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ખાનગી પક્ષોને ગેરકાયદેસર લાભ કરાવવાના ઈરાદે કેપીટીને મોટું આર્થિક નુકસાન પહોંચાડવામાં આવ્યું હતું.

૧૦. એવો આક્ષેપ છે કે શ્રી એ. જનાર્દન રાવ, તત્કાલીન ચેરમેન, કેપીટી, શ્રી કે.સી. વ્યાસ, એસ્ટેટ મેનેજર, કેપીટી, દીપક જૈન, ડેપ્યુટી સેક્રેટરી (એસ્ટેટ), કેપીટી અને શ્રી વેંકટેશ, ટ્રાફિક મેનેજર, કેપીટીએ મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી એન્ડ કંપની અને મેસર્સ તેજમલ ભાઈ એન્ડ કંપની સાથે મળીને કાવતરામાં હકીકતો છુપાવી હતી અને જમીન ફાળવણીનો હેતુ બદલી નાખ્યો હતો. તેઓએ લીઝ ડીડના નવીનીકરણ અને જમીનના ટ્રાન્સફર માટે ભલામણ કરતી વખતે મંત્રાલયને ગેરમાર્ગે દોર્યા હતા અને મંત્રાલય દ્વારા ઘડવામાં આવેલી માર્ગદર્શિકા દ્વારા નિર્ધારિત દર કરતા ઘણા નીચા દરે લીઝ આપી હતી.

૧૧. સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલકેશન નંબર ૧૦૧૩/૨૦૧૪ ના અરજદારે સીબીઆઈ સ્પેશિયલ કેસ નંબર ૬/૧૨, આંક-૨૮ માં મુખ્યત્વે એવા આધારે ડિસ્ચાર્જ અરજી દાખલ કરી હતી કે સીબીઆઈ દ્વારા તેમની વિરુદ્ધ ચાર્જ ફ્રેમ કરવાના હેતુ માટે કોઈ કેસ બન્યો નથી. સીબીઆઈ દ્વારા આવી ડિસ્ચાર્જ અરજીનો વિગતવાર જવાબ આંક-૪૩ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૨. વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજ (સીબીઆઈ) કોર્ટ નંબર ૪ એ ૧૭ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૪ ના આદેશ દ્વારા ડિસ્ચાર્જ અરજી ફગાવી દીધી હતી. આક્ષેપિત આદેશથી અસંતુષ્ટ થઈને અરજદાર ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ આ અરજી સાથે આવ્યા છે.

૧૩. સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલકેશન નંબર ૮૧૬/૨૦૧૪ અને ૮૧૭/૨૦૧૪ ના અરજદારોએ પણ સ્પેશિયલ કોર્ટ સમક્ષ ડિસ્ચાર્જ અરજી આંક-૬૦ દાખલ કરી હતી અને આવી ડિસ્ચાર્જ અરજી આંક-૬૦ વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજ દ્વારા ૧૭ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૪ ના રોજ ફગાવી દેવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૪. આક્ષેપિત આદેશથી અસંતુષ્ટ થઈને અરજદારો બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ આક્ષેપિત આદેશને પડકારતી તેમની સંબંધિત અરજીઓ સાથે આવ્યા છે.

૧૫. શ્રી ધવલ દવે, વિદ્વાન પરિષ્ઠ એડવોકેટ, જેમને સુશ્રી દિલબર કોન્ટ્રાક્ટર, સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૦૧૩/૨૦૧૪ ના અરજદાર માટેના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા સહાય કરવામાં આવી હતી, તેમણે જોરદાર રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજે આક્ષેપિત આદેશ પસાર કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે. શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાન્સફર કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયા અનુસાર કરવામાં આવ્યું હતું. લીઝ ડીડ પોતે ટ્રાન્સફર માટે જોગવાઈ કરે છે. લીઝ ડીડની કલમ (XII) ચેરમેનની પૂર્વ મંજૂરી સાથે આવા ટ્રાન્સફરની પરવાનગી આપે છે. અરજદારે તત્કાલીન ચેરમેન તરીકેની તેમની ક્ષમતામાં ટ્રાન્સફર માટે પરવાનગી આપી હતી.

૧૬. શ્રી દવેએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાન્સફર માટે મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી પાસેથી અરજી મળ્યા પછી, તત્કાલીન ડિવિઝનલ એકાઉન્ટન્ટ એટલે કે સુશ્રી સુનીતા બજાજ દ્વારા એક દરખાસ્ત તૈયાર કરવામાં આવી હતી જેમાં જણાવાયું હતું કે ટ્રાન્સફર માટેની અરજી મળી છે અને દરખાસ્તમાં એવી ભલામણ કરવામાં આવી હતી કે ચેરમેન તેમની મંજૂરી આપી શકે છે. શ્રી દવેએ એ પણ નિર્દેશ કર્યો હતો કે એસ્ટેટ મેનેજરે નોંધમાં વધુમાં જણાવ્યું હતું કે ટ્રાન્સફર માટેના તમામ સંબંધિત દસ્તાવેજોની ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરવામાં આવી હતી અને તે બરાબર જણાયા હતા. નોંધમાં એમ પણ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે

ઉપયોગના ફેરફારનો કોઈ ભંગ થયો નથી. શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે, તે મુજબ, ગ્રાઉન્ડ રેન્ટના છ ગણા (૫% ચક્રવૃદ્ધિ વધારા સાથે) રૂ. ૩,૭૭,૪૩૦ ની ટ્રાન્સફર ફી વસૂલ કર્યા પછી લીઝના બાકીના સમયગાળા માટે આવા ટ્રાન્સફર માટે તેમની મંજૂરી આપવા માટે તેમના અસીલને વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૧૭. શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે તેમના અસીલે ટ્રસ્ટના ચેરમેન તરીકે ટ્રાન્સફરના આધારો વિશે પૂછપરછ કરી હતી અને તે મુજબ એસ્ટેટ મેનેજર દ્વારા એક નોંધ તૈયાર કરવામાં આવી હતી જેમાં જણાવાયું હતું કે મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી દ્વારા જણાવવામાં આવેલા ટ્રાન્સફરના આધારો વાસ્તવિક અને ખાતરીજનક છે. ટ્રાફિક મેનેજરે પણ તે જ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો હતો. તેમ છતાં, ટ્રસ્ટે મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી પાસેથી ટ્રાન્સફરના આધારો અંગે વધુ માહિતી માંગી હતી, જેના જવાબમાં તેઓએ ૧૨ જુલાઈ, ૨૦૦૬ ના પત્ર દ્વારા જવાબ આપ્યો હતો કે મેસર્સ તેજમલ બાજુના પ્લોટ ધારકો દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે તેમ સ્ટોરેજ ટેન્કોના બાંધકામ માટે પ્લોટનો ઉપયોગ કરવાનું આયોજન કરી રહ્યા છે. મેસર્સ તેજમલે પુષ્ટિ કરી હતી કે તેઓ ટ્રસ્ટ દ્વારા આવા બાંધકામના નકશા મંજૂર થયા પછી જ સ્ટોરેજ ટેન્કો મુકશે.

૧૮. શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે ફરી એકવાર તેમના અસીલ સમક્ષ ટ્રાન્સફર માટે તેમની મંજૂરી આપવા માટે ભલામણ કરવામાં આવી હતી.

૧૯. શ્રી દવેએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાન્સફરની પરવાનગી લીઝ ડીડની શરતોને અનુરૂપ આપવામાં આવી હતી અને તે પણ એક પારદર્શક પ્રક્રિયાને અનુસરીને જેમાં જવાબદાર અધિકારીઓએ પોતે સંબંધિત દસ્તાવેજોની તપાસ કર્યા પછી ટ્રાન્સફર કરવાની પરવાનગીની ભલામણ કરી હતી.

૨૦. શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે તેમના અસીલે ટ્રાન્સફરના આધારો વિશે પૂછપરછ કરી હતી અને તેમને જાણ કરવામાં આવી હતી કે પ્લોટનો ઉપયોગ સ્ટોરેજ ટેન્કો માટે કરવામાં આવશે અને તે પણ ટ્રસ્ટ દ્વારા પરવાનગી મળ્યા પછી જ. શ્રી દવેએ નિર્દેશ કર્યો હતો કે ટ્રાન્સફર સમયે કોઈ સ્ટોરેજ ટેન્ક ન હતી.

૨૧. શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે પ્લોટના ઉપયોગમાં ફેરફારને માત્ર કરારનો ભંગ કહી શકાય અને તે સમાધાનપાત્ર (કમ્પાઉન્ડેબલ) છે. કરારની કલમ (૩) પોતે જ જોગવાઈ કરે છે કે આવા ભંગને ચેરમેન દ્વારા નોટિસ જારી કર્યાના એક મહિનાની અંદર સુધારી શકાય છે.

૨૨. શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાન્સફર ફી ડિવિઝનલ એકાઉન્ટન્ટ અને એસ્ટેટ મેનેજર દ્વારા ઉઘરાવવામાં આવી હતી. લીઝ ડીડમાં ટ્રાન્સફર કલમ પોતે જ ટ્રાન્સફર ફી વસૂલવાની જોગવાઈ કરે છે. લીઝ ડીડ મૂળ ૧૯૬૪ ની હતી અને ત્યારબાદ વર્ષ ૨૦૦૨ માં એટલે કે નીતિ ઘડવામાં આવી તે પહેલાં તેનું નવીનીકરણ કરવામાં આવ્યું હતું અને તેથી ભાડુઆત અને ભાડે આપનારના અધિકારો અને જવાબદારીઓ ચોક્કસ કરાર દ્વારા સંચાલિત થશે.

૨૩. શ્રી દવેએ છેલ્લે રજૂઆત કરી હતી કે તેમના અસીલ વિરુદ્ધ કોઈ પણ ચાર્જ ફ્રેમ કરવા માટે કોઈ કેસ બનતો નથી અને તેથી વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજે ડિસ્ચાર્જ અરજી મંજૂર કરવી જોઈતી હતી.

૨૪. શ્રી પ્રેમલ નાણાવટી, વિદ્વાન કાઉન્સેલ જેઓ શ્રી ખટાણા સાથે અન્ય અરજદારો માટે હાજર રહ્યા હતા, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે પ્લોટ શરૂઆતમાં ૧૯૬૪ ના લીઝ ડીડ દ્વારા ભાડે આપવામાં આવ્યા હતા જેમાં દર્શાવેલ હેતુ "ઓફિસ સહ બિઝનેસ" હતો. વેરહાઉસિંગના વ્યવસાયમાં હોવાને કારણે અરજદાર પાસે ગોડાઉન બાંધવા માટે ટ્રસ્ટની પરવાનગી હતી. ૧૯૬૪ ના લીઝ ડીડની કલમ (૮) નવીનીકરણ માટેની જોગવાઈ કરતી હતી અને તેથી અરજદારોએ નવીનીકરણ માટે અરજી કરી હતી. શ્રી નાણાવટીએ રજૂઆત કરી

હતી કે લીઝ ડીડના નવીનીકરણ સમયે કેપીટી દ્વારા બોલાવવામાં આવેલી બેઠકમાં ખાસ ચર્ચા કરવામાં આવી હતી કે તેમના અસીલો ગોડાઉનના હેતુ માટે પ્લોટનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે અને તે જ બાબત નવીકરણ કરાયેલ લીઝ ડીડમાં સ્પષ્ટ થવી જોઈએ. તે મુજબ, ઠરાવ નંબર ૭૮ પસાર કરીને ગોડાઉનના હેતુ માટે લીઝનું નવીનીકરણ કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે સરફેસ ટ્રાન્સપોર્ટ મંત્રાલયે ૩૧ માર્ચ, ૨૦૦૦ ના પત્ર દ્વારા ગોડાઉન માટે નવીનીકરણ મંજૂર કર્યું હતું. કેપીટીએ ૨૭/૨૯ નવેમ્બર, ૨૦૦૦ ના તેમના પત્ર દ્વારા નવેસરથી લીઝ ડીડનું ફોર્મેટ મોકલ્યું હતું. કેપીટીના ઉપરોક્ત પત્રમાં સ્પષ્ટપણે જણાવાયું હતું કે નવીનીકરણ માત્ર ગોડાઉનના હેતુ માટે હતું.

૨૫. શ્રી નાણાવટીએ રજૂઆત કરી હતી કે જે લીઝ ડીડ તેમના અસીલોને મોકલવામાં આવ્યું હતું તેમાં હેતુ "સ્ટોરેજ ટેન્કોનું બાંધકામ" તરીકે નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવ્યો હતો. શ્રી નાણાવટીએ સમજાવવાનો પ્રયાસ કર્યો કે કેપીટીની બાજુએ કોઈ અજાણતા ભૂલને કારણે આવું બન્યું હશે. લીઝ ડીડ તેમના અસીલોના મુખત્યારનામા ધારક (કોન્સ્ટ્રક્ચુટેડ એટર્ની) દ્વારા સહી કરવામાં આવ્યું હતું અને તેમના અસીલો દ્વારા જાતે નહીં. ટ્રસ્ટ દ્વારા ફોર્મેટ મોકલવામાં આવ્યું હોવાથી, તેમના અસીલોના પ્રતિનિધિએ હેતુમાં થયેલા ફેરફારને સમજ્યા વગર તેના પર આંધળી રીતે સહી કરી હતી. શ્રી નાણાવટીએ એ હકીકત પર વધુ

ભાર મૂક્યો કે તેમના અસીલોએ ડીડ પર સહી કરી નથી અને તેથી તેમને કોઈ વ્યક્તિગત જ્ઞાન અથવા કોઈ અપ્રમાણિક ઈરાદો આભારી શકાય નહીં.

૨૬. શ્રી નાણાવટીએ રજૂઆત કરી હતી કે ૨ જાન્યુઆરી, ૨૦૦૬ ની ટ્રાન્સફર અરજીમાં પણ તેમના અસીલોએ તેના પર બાંધેલા ગોડાઉન સાથે પ્લોટના ટ્રાન્સફરની માંગ કરી હતી અને તે અનિવાર્યપણે સૂચવે છે કે તેમના દ્વારા કોઈ સ્ટોરેજ ટેન્કો બાંધવામાં આવી ન હતી અને પ્લોટ હજુ પણ ગોડાઉનના હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાતા હતા.

૨૭. શ્રી નાણાવટીએ રજૂઆત કરી હતી કે જો હેતુ બદલવાનું કોઈ કાવતરું હોત તો ૨૦૦૨ માં લીઝ ડીડનું નવીનીકરણ થયા પછી તેઓએ સ્ટોરેજ ટેન્કો બાંધી હોત. આજની તારીખે પણ તે પ્લોટમાં કોઈ સ્ટોરેજ ટેન્ક નથી.

૨૮. શ્રી નાણાવટીએ રજૂઆત કરી હતી કે હેતુના ફેરફારને વધુમાં વધુ કરારની શરતોનો ભંગ કહી શકાય અને કોઈ મેન્સ રિયા (ગુનાહિત માનસ) આભારી શકાય નહીં.

૨૯. શ્રી નાણાવટીએ રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાન્સફર નવીકરણ કરાયેલ લીઝ

ડીડની કલમ (XII) અનુસાર કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં વસૂલવાની ટ્રાન્સફર ફી પણ નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવી હતી. કેપીટીએ તે મુજબ ટ્રાન્સફર ફી વસૂલ કરી હતી અને ૨૪ જુલાઈ, ૨૦૦૬ ના તેના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા તેમાં જણાવેલ અવેજને બદલે ટ્રાન્સફર માટેની મંજૂરી જણાવી હતી.

૩૦. શ્રી નાણાવટીએ રજૂઆત કરી હતી કે તેમના અસીલો સામે ચાર્જ ફ્રેમ કરવા અને તેમને ટ્રાયલ પર મુકવા માટે કોઈ કેસ બનતો નથી. તેથી એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ડિસ્ચાર્જ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે અને તેમના અસીલોને ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે.

૩૧. બીજી બાજુ આ તમામ અરજીઓનો સીબીઆઈ માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન કાઉન્સેલ શ્રી આર.સી. કોડેકર દ્વારા સખત વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે. શ્રી કોડેકરે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજે ડિસ્ચાર્જ અરજીઓ ફગાવી દેવામાં કાયદાની કોઈ ભૂલ તો શું કોઈ પણ ભૂલ કરી હોય તેમ કહી શકાય નહીં. શ્રી કોડેકરે રજૂઆત કરી હતી કે હાથ પરનો કેસ ગુનાહિત કાવતરા અને મોટા પાયે છેતરપિંડીનો છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ડિસ્ચાર્જ માટેની અરજી નક્કી કરતી વખતે કોર્ટે ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૨૨૭ અને ૨૨૮ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે. શ્રી કોડેકરે રજૂઆત કરી હતી કે આ

તબક્કે, કોર્ટે આરોપીના ગુના કે અન્ય બાબતે વિગતવાર તપાસ હાથ ધરવી જોઈએ નહીં અને તેના તારણો નોંધવા જોઈએ નહીં. જો આરોપીની સંડોવણી વિશે મજબૂત શંકા હોય, તો તેને ડિસ્ચાર્જ કરવો કોર્ટ માટે ખુલ્લું નથી.

૩૨. શ્રી કોડેકરે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રસ્ટના ભૂતપૂર્વ ચેરમેન સામેના આક્ષેપો ત્રણ પ્રકારના છે:

(i) તેમણે પ્લોટ નંબર ૩ અને ૪ ના સંબંધમાં મેસર્સ જે.એમ. બક્ષીથી મેસર્સ તેજમલભાઈ એન્ડ કંપનીને લીઝ હોલ્ડ અધિકારોના ટ્રાન્સફર માટે અપ્રમાણિકપણે મંજૂરી આપી હતી;

(ii) ટ્રાન્સફર વખતે તેમણે પ્રશ્નમાં રહેલી લીઝ ડીડનો અભ્યાસ કરવો જોઈતો હતો અને જે હેતુ માટે મેસર્સ જે.એમ. બક્ષીને પ્લોટ ફાળવવામાં આવ્યા હતા તે સુનિશ્ચિત કરવું જોઈતું હતું;

(iii) તેમણે શિપિંગ મંત્રાલય દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી ૮ માર્ચ, ૨૦૦૪ ની નીતિ અને માર્ગદર્શિકાને ધ્યાનમાં રાખીને ટ્રાન્સફર ફી તેમજ ગ્રાઉન્ડ રેન્ટ વસૂલવા માટે બંધાયેલા હતા.

૩૩. શ્રી કોડેકરે રજૂઆત કરી હતી કે જે રીતે ભૂતપૂર્વ ચેરમેને કામ કર્યું તે કથિત છેતરપિંડીમાં તેમની સંડોવણી અંગે મજબૂત શંકા પેદા કરે છે.

૩૪. તેવી જ રીતે મેસર્સ જે.એમ. બક્ષીના ભાગીદારો સામેના આક્ષેપો એ છે કે લીઝ ડીડના નવીનીકરણ સમયે, કેપીટી દ્વારા તેની મંજૂરી માટે સરફેસ ટ્રાન્સપોર્ટ મંત્રાલયને નવીનીકરણ માટેની ડ્રાફ્ટ દરખાસ્ત મોકલવામાં આવી હતી જેમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે શરૂઆતમાં પ્લોટ "ઓફિસ સહ બિઝનેસ સેન્ટર" માટે ફાળવવામાં આવ્યા હતા જો કે કેપીટી બોર્ડના ઠરાવ નંબર ૭૮ ને ધ્યાનમાં રાખીને જમીનનો હેતુ બદલીને "ગોડાઉન" કરવામાં આવ્યો હતો. ભારત સરકારે ૩૧/૦૩/૨૦૦૦ ના તેના પત્ર દ્વારા માત્ર ગોડાઉન માટે મંજૂરી આપી હતી. જો કે મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી અને કેપીટી વચ્ચે જે લીઝ ડીડ કરવામાં આવ્યું હતું તેમાં હેતુ "સ્ટોરેજ ટેન્કોનું બાંધકામ" તરીકે જણાવવામાં આવ્યો હતો. આથી કેપીટીના અધિકારીઓ અને મેસર્સ જે.એમ. બક્ષીએ પ્લોટનો હેતુ બદલવા માટે કાવતરું ઘડ્યું હતું.

૩૫. કેપીટીના અધિકારીઓએ મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી સાથે કાવતરામાં સરકારની ૨૦૦૪ ની જમીન નીતિ મુજબ નહીં પરંતુ ઓછી ટ્રાન્સફર ફી વસૂલી હતી,

જેનાથી સરકારી તિજોરીને મોટું આર્થિક નુકસાન થયું હતું. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે મેસર્સ જે.એમ. બક્ષીથી મેસર્સ તેજમલભાઈને પ્લોટનું ટ્રાન્સફર એ કોઈપણ એનઆઈટીનો સામનો કર્યા વગર પ્લોટ નંબર ૩ અને ૪ પચાવી પાડવા માટેની પૂર્વ આયોજિત કાર્યવાહી હતી.

૩૬. શ્રી કોડેકરે રજૂઆત કરી હતી કે કોઈપણ અરજીમાં કોઈ ગુણદોષ ન હોવાથી તેને ફગાવી દેવી જોઈએ.

૩૭. પક્ષકારો માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન કાઉન્સેલને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી તપાસ્યા પછી મારી વિચારણા માટેનો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજે આક્ષેપિત આદેશો પસાર કરવામાં કોઈ ભૂલ કરી છે.

૩૮. હરીફ રજૂઆતો પર ધ્યાન આપતા પહેલા, મારે સંહિતાની કલમ ૨૨૭ ના વ્યાપને જોવો જોઈએ જે ડિસ્ચાર્જ માટેની જોગવાઈ કરે છે.

૩૯. સંહિતાની કલમ ૨૨૭ નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૨૨૭. ડિસ્ચાર્જ – જો, કેસના રેકૉર્ડ અને તેની સાથે સબમિટ કરેલા દસ્તાવેજોની વિચારણા કર્યા પછી, અને આ સંબંધમાં આરોપી અને ફરિયાદ પક્ષની રજૂઆતો સાંભળ્યા પછી, ન્યાયાધીશ માને છે કે આરોપી સામે કાર્યવાહી કરવા માટે પૂરતો આધાર નથી, તો તે આરોપીને ડિસ્ચાર્જ કરશે અને તેમ કરવા માટેના તેના કારણો નોંધશે."

૪૦. સ્ટેટ ઓફ બિહાર વિરુદ્ધ રમેશ સિંહ, (૧૯૭૭) ૪ એસસીસી ૩૯ માં, સંહિતાની કલમ ૨૨૭ નો સંદર્ભ આપતા, સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું:

"તે તબક્કે, કોર્ટે એ જોવાનું નથી કે આરોપીને દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતો આધાર છે કે કેમ અથવા ટ્રાયલ તેને દોષિત ઠેરવવામાં જ અંત આવશે કે કેમ. આરોપી સામેની મજબૂત શંકા, જો બાબત શંકાના દાયરામાં રહે છે, તો ટ્રાયલના અંતે તેના ગુનાના પુરાવાનું સ્થાન લઈ શકતી નથી. પરંતુ જો શરૂઆતના તબક્કે, જો કોઈ મજબૂત શંકા હોય, જે કોર્ટને એવું વિચારવા પ્રેરે કે આરોપીએ ગુનો કર્યો છે તેવું માનવા માટે આધાર છે, તો કોર્ટ માટે એ કહેવું ખુદ્દું નથી કે આરોપી સામે કાર્યવાહી કરવા માટે કોઈ પૂરતો આધાર

નથી."

સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું કે:

"જો ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા આરોપીનો ગુનો સાબિત કરવા માટે રજૂ કરવામાં આવેલ પુરાવા, ઉલટતપાસમાં તેને પડકારવામાં આવે અથવા બચાવ પક્ષના પુરાવા દ્વારા તેનું ખંડન કરવામાં આવે તે પહેલાં જો તેને સંપૂર્ણ રીતે સ્વીકારવામાં આવે તો પણ તે દર્શાવી શકતા નથી કે આરોપીએ ગુનો કર્યો છે, તો ટ્રાયલ સાથે આગળ વધવા માટે કોઈ પૂરતો આધાર રહેશે નહીં."

સુપ્રીમ કોર્ટે આગળ જઈને અવલોકન કર્યું

"જો ટ્રાયલના અંતે આરોપીના ગુના અથવા નિર્દોષતા અંગેના પક્ષા સમાન હોય, તો શંકાના લાભના સિદ્ધાંત પર કેસ આરોપીને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં સમાપ્ત થવો જોઈએ; પરંતુ જો, બીજી બાજુ, કલમ ૨૨૭ અથવા કલમ ૨૨૮ હેઠળ આદેશ આપવાના પ્રારંભિક તબક્કે પક્ષા સમાન હોય, તો આવી પરિસ્થિતિમાં, સામાન્ય રીતે અને સામાન્ય રીતે આદેશ કલમ ૨૨૮ હેઠળ કરવો પડશે અને કલમ ૨૨૭ હેઠળ નહીં."

૪૧. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ પ્રફુલ્લા કુમાર સામાલ, ૧૯૭૯ એઆઈઆર (એસસી) ૩૬૬ માં સુપ્રીમ કોર્ટે એ જ સિદ્ધાંતોનું પુનરાવર્તન કર્યું હતું પરંતુ ઉમેર્યું હતું કે સંહિતાની કલમ ૨૨૭ ના તબક્કે, કોર્ટ પાસે આરોપી વિરુદ્ધ કોઈ પ્રથમ દષ્ટિએ (પ્રાઈમા ફેસી) કેસ છે કે કેમ તે શોધવા માટે પુરાવાઓને તપાસવાની અને તેનું મૂલ્યાંકન કરવાની સત્તા છે પરંતુ જો બે મંતવ્યો સમાન રીતે શક્ય હોય અને ન્યાયાધીશને સંતોષ હોય કે પુરાવા આરોપી સામે કંઈક શંકા પેદા કરે છે પરંતુ ગંભીર શંકા નહીં, તો તે આરોપીને ડિસ્ચાર્જ કરવાના તેના અધિકારમાં રહેશે. સુપ્રીમ કોર્ટે વધુમાં અવલોકન કર્યું હતું કે ન્યાયાધીશે ફરિયાદ પક્ષના પ્રવક્તા તરીકે કામ કરવું જોઈએ નહીં, પરંતુ કેસની વ્યાપક સંભાવનાઓ, પુરાવાની કુલ અસર, કેસમાં રહેલી કોઈ પાયાની ખામીઓ વગેરે ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ. સુપ્રીમ કોર્ટે સ્પષ્ટ કર્યું કે આનો અર્થ એ નથી કે ન્યાયાધીશે બાબતના ફાયદા અને ગેરફાયદાની ઝીણવટભરી તપાસ કરવી જોઈએ અને પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કરવું જોઈએ જાણે કે તે ટ્રાયલ ચલાવી રહ્યો હોય.

૪૨. સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ એન્ડ રિમેમ્બ્રન્સર ઓફ લીગલ અફેર્સ, પશ્ચિમ બંગાળ વિરુદ્ધ અનિલ ભુંજા અને અન્ય, એઆઈઆર ૧૯૮૦ એસસી ૫૨ માં, સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે આરોપીને દોષિત અથવા અન્યથા ઠેરવવા પહેલાં

આખરે જે પ્રમાણભૂત કસોટી, પુરાવા અને ચુકાદો લાગુ કરવામાં આવે છે તે બરાબર કલમ ૨૨૭ અથવા કલમ ૨૨૮ ના તબક્કે લાગુ પાડવાના નથી. આ તબક્કે, મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષની સામગ્રી પર આધારિત ખૂબ જ મજબૂત શંકા પાડા, જે તેને કથિત ગુનાની રચના કરતા તથ્યલક્ષી ઘટકોના અસ્તિત્વ વિશે અનુમાનિત અભિપ્રાય રચવા તરફ દોરે છે, તે તે ગુનાના કમિશનના સંબંધમાં આરોપી વિરુદ્ધ ચાર્જ ફ્રેમ કરવાનું ન્યાયી ઠેરવી શકે છે.

૪૩. નિરંજન સિંહ કરમ સિંહ પંજાબી વિરુદ્ધ જિતેન્દ્ર બિજ્જા અને અન્ય, એઆઈઆર ૧૯૯૦ એસસી ૧૯૬૨ માં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા તે જ સિદ્ધાંતોનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું હતું.

૪૪. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર અને અન્ય વિરુદ્ધ સોમનાથ થાપા અને અન્ય, (૧૯૯૬) ૪ એસસીસી ૬૫૯ માં, સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે જો આરોપીએ ગુનો કર્યો છે તેવું માનવા માટે કોઈ આધાર હોય, તો એમ કહી શકાય કે આરોપી સામે પ્રથમ દષ્ટિએ (પ્રાઈમા ફેસી) કેસ બન્યો છે. જો કોર્ટને લાગે કે આરોપીએ કદાચ ગુનો કર્યો હશે, તો પણ તે ચાર્જ ફ્રેમ કરી શકે છે. સુપ્રીમ કોર્ટે સ્પષ્ટ કર્યું કે ચાર્જ ફ્રેમ કરવાના તબક્કે, રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીના પુરાવા મૂલ્યની તપાસ કરવી જોઈએ નહીં.

૪૫. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર વિરુદ્ધ પ્રિયા શરણ મહારાજ અને અન્ય, એઆઈઆર ૧૯૯૭ એસસી ૨૦૪૧ માં, સુપ્રીમ કોર્ટે ફરીથી પુનરોચ્ચાર કર્યો કે ચાર્જ ફ્રેમ કરવાના તબક્કે, કોર્ટે એ શોધવાના દૃષ્ટિકોણથી સામગ્રીની વિચારણા કરવાની હોય છે કે શું આરોપીએ ગુનો કર્યો છે તેવું માનવા માટે આધાર છે અથવા તેની સામે કાર્યવાહી કરવા માટે પૂરતો આધાર નથી અને તે તારણ પર આવવાના હેતુથી નહીં કે તે દોષિત ઠેરવવા તરફ દોરી જવાની શક્યતા નથી.

૪૬. દિલાવર કુરાનેના કેસમાં (ઉપર મુજબ), સુપ્રીમ કોર્ટે પ્રફુલ્લા કુમાર સામાલના કેસમાં કરેલા અવલોકનોને વિસ્તૃત રીતે ટાંક્યા અને તે જ સિદ્ધાંતોનું પુનરાવર્તન કર્યું.

૪૭. સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક વિરુદ્ધ એલ. મુનિસ્વામી અને અન્ય, (૧૯૭૭) ૨ એસસીસી ૬૯૯ માં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપવો પણ જરૂરી છે. તે કેસમાં, કેટલાક આરોપીઓને વિદ્વાન સેશન્સ જજ દ્વારા સંહિતાની કલમ ૨૨૭ હેઠળ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવ્યા હતા. જ્યાં સુધી અન્ય આરોપીઓનો સંબંધ હતો, વિદ્વાન સેશન્સ જજે તેમની સામે ચાર્જ ફ્રેમ કરવા માટે તેમનો કેસ મુલતવી રાખ્યો હતો. આ આદેશ વિરુદ્ધ બે રિવિઝન પિટિશન દાખલ કરવામાં

આવી હતી. કર્ણાટક હાઈકોર્ટ દ્વારા આ અરજીઓ એવા અભિપ્રાય સાથે મંજૂર કરવામાં આવી હતી કે તેમની સામે કાર્યવાહી કરવા માટે કોઈ પૂરતો આધાર નથી. સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાના પ્રથમ ફરિયાદી પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે હાઈકોર્ટે, સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળ તેની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને, કર્ણાટક રાજ્ય દ્વારા શરૂ કરાયેલી કાર્યવાહી રદ કરી હતી. આ ચુકાદાથી નારાજ થઈને કર્ણાટક રાજ્ય સુપ્રીમ કોર્ટમાં ગયું હતું. સુપ્રીમ કોર્ટે સંહિતાની કલમ ૨૨૭ નો સંદર્ભ આપ્યો અને અવલોકન કર્યું કે હાઈકોર્ટ સેશન્સ જજ દ્વારા તેમના આદેશના સમર્થનમાં આપવામાં આવેલા કારણોની તપાસ કરવા અને ડિસ્ચાર્જ આદેશ યોગ્ય છે કે કેમ તે જાતે નક્કી કરવા માટે હકદાર છે. ત્યારબાદ સુપ્રીમ કોર્ટે સંહિતાની કલમ ૪૮૨ નો સંદર્ભ આપ્યો અને અવલોકન કર્યું કે સંપૂર્ણ સત્તાના ઉપયોગમાં, હાઈકોર્ટ કાર્યવાહી રદ કરવા માટે હકદાર છે જો તે એવા નિષ્કર્ષ પર આવે કે કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા દેવી એ કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ હશે અથવા ન્યાયના હિત માટે કાર્યવાહી રદ થવી જરૂરી છે. સુપ્રીમ કોર્ટે વધુમાં અવલોકન કર્યું કે આ સત્તા એક હિતકારી જાહેર હેતુ હાંસલ કરવા માટે બનાવવામાં આવી છે જે એ છે કે કોર્ટની કાર્યવાહીને હેરાનગતિ અથવા સતાવણીના હથિયારમાં ફેરવાઈ જવા દેવી જોઈએ નહીં. સુપ્રીમ કોર્ટના નીચેના અવલોકનને ટાંકવાની જરૂર છે.

"ફોજદારી કેસમાં, નબળા ફરિયાદી પક્ષ પાછળનો છૂપો ઉદ્દેશ્ય,

જે સામગ્રી પર ફરિયાદ પક્ષનું માળખું ટકેલું છે તેની પ્રકૃતિ અને તેવું જ કંઈક ન્યાયના હિતમાં કાર્યવાહી રદ કરવામાં હાઈકોર્ટને વાજબી ઠેરવશે. ન્યાયના હિત માત્ર કાયદાના હિતો કરતા વધારે છે જો કે ન્યાય ધારાસભા દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદા મુજબ જ આપવો પડે છે. આ અવલોકનો કરવાની અનિવાર્ય જરૂરિયાત એ છે કે રાજ્ય અને તેના પ્રજાજનો વચ્ચે ન્યાય કરવા માટે હાઈકોર્ટની અંતર્ગત સત્તાઓને બચાવવા માંગતી જોગવાઈના ઉદ્દેશ્ય અને હેતુની યોગ્ય સમજ વગર તે મુખ્ય અધિકારક્ષેત્રની વ્યાપકતા અને રૂપરેખાઓની કદર કરવી અશક્ય હશે."

૪૮. એ નોંધવું મહત્વપૂર્ણ છે કે જ્યારે આર.પી. કપૂર વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, એઆઈઆર ૧૯૬૦ એસસી ૮૬૬ ના ચુકાદા તરફ સુપ્રીમ કોર્ટનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે તેની અંતર્ગત અધિકારક્ષેત્રમાં, હાઈકોર્ટ કેસમાં પુરાવા વિશ્વસનીય છે કે કેમ તે અંગેની તપાસમાં ઉતરી શકે નહીં, ત્યારે સુપ્રીમ કોર્ટે આ સ્થિતિની પુષ્ટિ કરી અને તેની સમક્ષની હકીકતોનો સંદર્ભ આપતા અવલોકન કર્યું કે તે કેસમાં, રેકૉર્ડ પર એવી કોઈ સામગ્રી ન હતી જેના આધારે કોઈ પણ કોર્ટ વ્યાજબી રીતે એવા તારણ પર આવી શકે કે આરોપીઓ કોઈ પણ રીતે ગુના સાથે સંકળાયેલા હતા. અલબત્ત, આ કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે સંહિતાની કલમ ૨૨૭ નો પણ સંદર્ભ આપ્યો છે અને અવલોકન કર્યું છે કે આ સત્તાના

ઉપયોગમાં, કોર્ટ એ પ્રશ્ન નક્કી કરી શકે છે કે શું રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી જો અખંડિત રહે તો એવી છે જેના આધારે દોષિત ઠેરવવાનું વ્યાજબી રીતે શક્ય છે. પરંતુ, યાદ રાખવું જોઈએ કે મુખ્યત્વે સુપ્રીમ કોર્ટ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળ હાઈકોર્ટની સત્તા સાથે કામ કરી રહી હતી અને તે એક એવો કેસ હતો જ્યાં આરોપીને ગુના સાથે વ્યાજબી રીતે જોડવા માટે કોઈ સામગ્રી ન હતી. નિઃશંકપણે, સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળ હાઈકોર્ટની સત્તાઓ ઘણી વ્યાપક છે અને સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું છે તેમ, તેણે ન્યાયના હિતોને ધ્યાનમાં લેવાના હોય છે અને માત્ર કાયદાના હિતોને નહીં. કોઈ પણ સંજોગોમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે આ ચુકાદામાં જે કહ્યું છે તે આ મુદ્દા પર તેણે અગાઉ આપેલા ચુકાદાઓની હારમાળામાં જે કહ્યું છે તેની વિરુદ્ધ જતું નથી, જેનો મેં ઉપર નિર્દેશ કર્યો છે.

૪૯. રુક્મિણી નાર્વેકર વિરુદ્ધ વિજયા સતારકેકર, ૨૦૦૯ એઆઈઆર (એસસીડબલ્યુ) ૧૧૮ ના કેસમાં, નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા ૯ માં આ મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“૯. મારા મતે, તેથી, ચાર્જ ફ્રેમ કરવાના તબક્કે આરોપી દ્વારા તેની વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતોના સમર્થનમાં કોઈ પુરાવા રજૂ કરવા માટે કોઈ અવકાશ નથી અને ફોજદારી કાર્યરીતિ

સંહિતાની કલમ ૨૨૭ માં દર્શાવેલ હોય તેવી સામગ્રી જ તે તબક્કે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે. જો કે, ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળ તેમાંથી લેવામાં આવેલી કાર્યવાહીમાં, કોર્ટ આરોપી વતી રજૂ કરવામાં આવેલી સામગ્રી પર વિચાર કરવા માટે મુક્ત છે જેથી તે નિર્ણય પર આવી શકે કે શું ફેમ કરેલ ચાર્જ જાળવી શકાય છે. આમ, મારા મતે, કલમ ૨૨૭ અને ૨૨૮ ને જે રીતે શબ્દોમાં મૂકવામાં આવ્યા છે તેમાં અને દેબેન્દ્ર નાથ પાઠીના કેસમાં લાજર બેન્ચ દ્વારા જે રીતે સમજાવવામાં આવ્યું છે તેમાં ધારાસભાનો ઈરાદો જણાય છે જેમને આ જ પ્રશ્ન સંદર્ભિત કરવામાં આવ્યો હતો."

ઉપરોક્ત નિર્ણયનો ફકરો ૨૮ નીચે મુજબ છે:

૨૮. અમે સ્ટેટ ઓફ ઓરિસ્સા વિરુદ્ધ દેબેન્દ્ર નાથ પાઠીમાં આ કોર્ટના નિર્ણયને ધ્યાનથી વાંચ્યો છે. જો કે ઉક્ત નિર્ણયના ફકરા ૧૬ માં કરાયેલા અવલોકનો શ્રી રોહતગી દ્વારા રજૂ કરાયેલા અભિપ્રાયને સમર્થન આપતા જણાય છે, પરંતુ એ પણ ધ્યાન દોરવામાં આવી શકે છે કે તે જ નિર્ણયના ફકરા ૨૮ માં એવું

અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે હાઈકોર્ટની સત્તાઓની વ્યાપકતા ભજનલાલના કેસમાં નિર્ધારિત પરિમાણોની અંદર કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ રોકવા માટે અથવા અન્યથા ન્યાય મેળવવા માટે જરૂરી હોય તેવા આદેશો કરી શકે છે. આમ આપણે સ્ટેટ ઓફ ઓરિસ્સા વિરુદ્ધ દેબેન્દ્ર નાથ પાઠીના નિર્ણયના ફક્ત ૧૭ અને ૨૩ વચ્ચે સુમેળ સાધવો પડશે. આપણે એ પણ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે તે સુસ્થાપિત છે કે કોર્ટના ચુકાદાને ચુકિલડ ફોર્મ્યુલા તરીકે ગણવો જોઈએ નહીં (જુઓ ડો. રાજબીર સિંહ દલાઈ વિરુદ્ધ ચૌધરી દેવી લાલ યુનિવર્સિટી સિરસા અને અન્ય, ૨૦૦૮ ૮ જેટી ૬૨૧). ભારત પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશન લિ. અને અન્ય વિરુદ્ધ એન.આર. વેરામણી અને અન્ય, ૨૦૦૪ એઆઈઆર (એસસી) ૪૭૭૮ માં કોર્ટ દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું તેમ, કોર્ટના અવલોકનોને ચુકિલડની ફોર્મ્યુલા તરીકે કે કાયદાની જોગવાઈઓ તરીકે વાંચવાના નથી. આમ અમારા મતે જ્યારે એ સાચું છે કે સામાન્ય રીતે ડી.એન. પાઠીના કેસને ધ્યાનમાં રાખીને ચાર્જ ફ્રેમ કરતી વખતે કોર્ટ દ્વારા બચાવ પક્ષની સામગ્રી જોઈ શકાય નહીં, ત્યારે કેટલાક ખૂબ જ દુર્લભ અને અપવાદરૂપ કેસો હોઈ શકે છે જ્યાં બચાવ પક્ષની કેટલીક સામગ્રી જ્યારે ટ્રાયલ કોર્ટને બતાવવામાં આવે ત્યારે તે ખાતરીપૂર્વક સાબિત કરી શકે છે કે

ફરિયાદ પક્ષનું સંસ્કરણ તદ્દન વાહિયાત અથવા હાસ્યાસ્પદ છે,
અને આવા ખૂબ જ દુર્લભ કિસ્સાઓમાં ચાર્જ ફ્રેમ કરતી વખતે
અથવા સંજ્ઞાન (કોન્ઝિઝન્સ) લેતી વખતે કોર્ટ દ્વારા બચાવ
પક્ષની સામગ્રી જોઈ શકાય છે.

વધુમાં, ઉક્ત નિર્ણયના ફક્ત ૨૯ માં, નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે
એવા સંજોગો પણ નિર્ધારિત કર્યા છે કે જે હેઠળ (બચાવ પક્ષ
પણ કેટલીક સામગ્રી રજૂ કરી શકે છે એટલે કે, જ્યાં બચાવ પક્ષ
દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી સામગ્રી ખાતરીપૂર્વક સ્થાપિત કરશે કે
સમગ્ર ફરિયાદ પક્ષનું સંસ્કરણ તદ્દન વાહિયાત, હાસ્યાસ્પદ
અથવા ઉપજાવી કાઢેલું છે). ”

૫૦. સ્ટેટ ઓફ ઓરિસ્સા વિરુદ્ધ દેબેન્દ્ર નાથ પાઠી, ૨૦૦૫ એસસીસી (ફિ)
૪૧૫ ના કેસમાં, જે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતની ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેન્ચનો
નિર્ણય છે, તેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે, ચાર્જ ફ્રેમ કરવાના સમયે, ટ્રાયલ
કોર્ટ માત્ર ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી સામગ્રી પર વિચાર કરી શકે
છે અને ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતામાં આરોપીને તે તબક્કે કોઈ સામગ્રી કે
દસ્તાવેજ ફાઈલ કરવાનો કોઈ અધિકાર આપતી કોઈ જોગવાઈ નથી. નામદાર
સર્વોચ્ચ અદાલતે આગળ જઈને અવલોકન કર્યું કે આવો અધિકાર માત્ર

ટ્રાયલના તબક્કે જ આપવામાં આવે છે.

૫૧. ઉપરોક્ત કેસોમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતોનો સારાંશ આપવો જરૂરી છે. એ સુસ્થાપિત કાયદો છે કે સંહિતાની કલમ ૨૨૭ ના તબક્કે, કોર્ટ પાસે આરોપી વિરુદ્ધ પ્રથમ દષ્ટિએ (પ્રાઈમા ફેસી) કેસ છે કે નહીં તે શોધવા માટે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા એકત્રિત કરવામાં આવેલી સામગ્રીને તપાસવાની સત્તા છે. કોર્ટને સંતોષ હોવો જોઈએ કે આરોપીએ ગુનો કર્યો છે તેવું માનવા માટે આધાર છે અથવા તેની સામે કાર્યવાહી કરવા માટે પૂરતો આધાર નથી. કોર્ટની તપાસ એ શોધવા માટે નિર્દેશિત ન હોવી જોઈએ કે શું કેસ દોષિત ઠેરવવામાં સમાપ્ત થશે. જો કે, ઝીણવટભરી તપાસ માન્ય નથી તેમ છતાં, કોર્ટ એ વિચારી શકે છે કે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા એકત્રિત કરવામાં આવેલી સામગ્રી જો ઉલટતપાસ કર્યા વગર તે જેવી છે તેવી રીતે સ્વીકારવામાં આવે તો તે આરોપીએ ગુનો કર્યો છે તેવું માનવા માટે મજબૂત અને ગંભીર શંકા પેદા કરે છે અને તે અખંડિત સામગ્રી દોષિત ઠેરવવા તરફ દોરી જશે. જો કલમ ૨૨૭ અથવા કલમ ૨૨૮ ના તબક્કે, આરોપીના ગુના કે નિર્દોષતા વિશેના પક્ષા સમાન હોય તો કોર્ટે ચાર્જ ફ્રેમ કરવા માટે આગળ વધવું જોઈએ. તે તબક્કે આરોપીને શંકાનો લાભ આપવાનો અને આરોપીને ડિસ્ચાર્જ કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન નથી કારણ કે પક્ષા સમાન છે. તે માત્ર ટ્રાયલના નિષ્કર્ષ પર જ કરી શકાય છે. જો મજબૂત શંકા હોય જે કોર્ટને એવું વિચારવા પ્રેરે કે આરોપીએ ગુનો કર્યો છે તેવું માનવા માટે આધાર

છે, તો કોર્ટ ચાર્જ ફ્રેમ કરવા માટે આગળ વધશે. પરંતુ જો બે મંતવ્યો શક્ય હોય અને કોર્ટને સંતોષ હોય કે પુરાવા આરોપી સામે કંઈક શંકા પેદા કરે છે પરંતુ ગંભીર શંકા નહીં, તો કોર્ટ આરોપીને ડિસ્ચાર્જ કરવાના તેના અધિકારમાં રહેશે. શંકા મજબૂત અને ગંભીર શંકા હોવી જોઈએ જે કોર્ટને એવું માનવા પ્રેરે કે આરોપીએ ગુનો કર્યો છે. જ્યારે પાયાની ખામીઓ અને વ્યાપક સંભાવનાઓ ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે, ત્યારે કોર્ટ બાબતના ફાયદા અને ગેરફાયદાની ઝીણવટભરી તપાસ કરી શકતી નથી અને પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કરી શકતી નથી જાણે કે તે ટ્રાયલ ચલાવી રહી હોય. સામગ્રીના પુરાવા મૂલ્યની તે તબક્કે તપાસ કરી શકાય નહીં.

પર. વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજ સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૦૧૩/૨૦૧૪ ના અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ડિસ્ચાર્જ અરજી ફગાવી દેતી વખતે આક્ષેપિત આદેશમાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

“૧૦. એ નિર્વિવાદ હકીકત છે કે ૧૭.૦૪.૨૦૦૨ ના રોજ લીઝ ડીડનું નવીનીકરણ કરવામાં આવ્યું હતું પરંતુ ૩૦.૦૮.૧૯૯૭ ના રોજ ૩૦ વર્ષના વધુ સમયગાળા માટે ગોડાઉનના હેતુ માટે લીઝના નવીનીકરણની ભલામણ કરવામાં આવી હતી અને આ

સંબંધમાં, કેપીટી દ્વારા ગોડાઉનની મંજૂરી માટે સેક્રેટરી, શિપિંગ મંત્રાલય, ભારત સરકારને દરખાસ્ત મોકલવામાં આવી હતી. ઉક્ત સમયગાળા દરમિયાન, હાલના આરોપી ઇન્ચાર્જ સેક્રેટરી હતા. આરોપીનું કહેવું છે કે તેમની કોઈ ભૂમિકા ન હતી કારણ કે તે બોર્ડનો નિર્ણય હતો. સમગ્ર પ્રક્રિયામાં આરોપીની ભૂમિકા શું હતી કે શું તેમણે સમગ્ર નવીનીકરણ લીઝ ડીડ તપાસવાની હતી અને શું ટ્રાન્સફર ફી વગેરેની ગણતરી કરવી તે તેમનો ભાગ હતો, તેનો તેમણે ઉલ્લેખ કર્યો નથી જે કોર્ટના મનમાં મજબૂત શંકા પેદા કરે છે કારણ કે કેસમાં સામેલ બાબત કેપીટીને મોટું આર્થિક નુકસાન છે અને સમગ્ર પ્રક્રિયામાં આરોપીની ભૂમિકાને ઊંડાણપૂર્વક જાણવા માટે ટ્રાયલની જરૂર છે."

"૧૧. એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે તપાસમાં બહાર આવ્યું છે કે ઓગસ્ટ ૨૦૦૬ પહેલાં, કંડલા પોર્ટ ટ્રસ્ટે ૧૭.૦૯.૨૦૦૨ ના રોજ ૩૦ વર્ષના લીઝ ડીડ પર વેરહાઉસ / ગોડાઉન બાંધવાના હેતુ માટે મેસર્સ ચંદન એસોસિએટ્સને ૭૫૦૦ ચોરસ મીટરનો પ્લોટ નંબર ૧૬ ફાળવ્યો હતો જે નેશનલ હાઇવેની દક્ષિણે, એનઆર, વેસ્ટ ગેટ નંબર ૧, ન્યુ કંડલા - કરછ ખાતે આવેલો છે અને ભાગીદારી પેઢી ચંદન એસોસિએટ્સમાં બે ભાગીદારો અનુક્રમે શ્રી

પ્રવીણ ચંદ્ર અને અશોકકુમાર એસ. ચંદન છે, જેઓ મેસર્સ તેજમલભાઈ એન્ડ કંપની નામની અન્ય પેઢી પણ અલગથી ચલાવી રહ્યા છે. વેચાણ દસ્તાવેજ (સેલ ડીડ) ના અમલીકરણ પછી, ઉક્ત પ્લોટ મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી એન્ડ કંપની, એક ભાગીદારી પેઢીની તરફેણમાં રૂ. ૧,૬૦,૦૦,૦૦૦/- ની કિંમતે ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના માટે ચેરમેન – આરોપી નંબર ૧ દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. તેથી આરોપી નંબર ૧ આ હકીકત અને આ બજાર કિંમતથી વાકેફ હતા. જ્યારે ૧૯.૦૧.૨૦૦૬ ના રોજ, જ્યાં સુધી અનુક્રમે આ પ્લોટ નંબર ૩ અને ૪ નો સંબંધ છે, મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી એન્ડ કંપનીએ તેને માત્ર રૂ. ૨૦,૦૦,૦૦૦/- ના અવેજમાં મેસર્સ તેજમલભાઈ એન્ડ કંપનીને ટ્રાન્સફર કરવાની પરવાનગી માંગી હતી, જે આરોપી નંબર ૧ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી અને તેના પર ટ્રાન્સફર ફીની ગણતરી કરી હતી, બજાર કિંમત અને સરકારી માર્ગદર્શિકાને અવગણીને જે તપાસમાં અને અનુક્રમે પીડબલ્યુ૧ અને વિજિલન્સ ઓફિસર – શ્રી મનોરંજન કુમારના નિવેદનમાં બહાર આવ્યું છે."

"૧૨. તપાસમાંથી એ પણ બહાર આવ્યું છે કે તેજમલભાઈ એન્ડ

કંપનીના પ્લોટ નંબર ૧૦ અને ૧૧, પ્લોટ નંબર ૩ અને ૪ ની નજીક આવેલા છે અને તે જ "સ્ટોરેજ ટેન્ક" ના હેતુ માટે ભાડે આપવામાં આવ્યા હતા અને તેજમલભાઈ એન્ડ કંપની પ્લોટ નંબર ૩ અને ૪ ખરીદવા ઈચ્છતા હતા જેથી તેમનો વ્યવસાય વિકસાવી શકાય કારણ કે તે સ્ટોરેજ ટેન્ક સાથે જોડાયેલ છે. તેથી ગમે તે રીતે, તેઓ સ્ટોરેજ ટેન્કના હેતુ માટે પ્લોટ ખરીદવા માંગતા હતા અને તેથી, તેઓએ કંડલા પોર્ટ ટ્રસ્ટ અને હાલના આરોપી નંબર ૧ સહિતના અન્ય અધિકારીઓ પાસેથી ગેરકાયદેસર અને અપ્રમાણિક તરફેણ મેળવી હતી, જેમણે રેકૉર્ડ અને સરકારી માર્ગદર્શિકાને અવગણીને તેમને પરવાનગી આપી હતી અને તેના દ્વારા કંડલા પોર્ટ ટ્રસ્ટને ગેરકાયદેસર નુકસાન પહોંચાડ્યું હતું."

"૨૧. જો આપણે પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૧૦ (નિષ્કાસન સહિત) ને ધ્યાનમાં લઈએ, તો સમાન યોજનાના સંદર્ભમાં કાવતરાખોર દ્વારા જે કંઈ કહેવામાં આવ્યું હોય અથવા કરવામાં આવ્યું હોય તે સંબંધિત હકીકત છે અને અહીં આ કેસમાં, તપાસના કાગળો પરથી, નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે નીચેની બાબતો કોર્ટ સમક્ષ આવી છે:"

“૧. સૌ પ્રથમ, હાલના આરોપીનું કહેવું છે કે લીઝના નવીનીકરણમાં તેમની કોઈ ભૂમિકા નથી કારણ કે તે બોર્ડનો નિર્ણય હતો પરંતુ ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ, કારણ કે આ આરોપીએ ટ્રાન્સફર વખતે એ ધ્યાનમાં લીધું નથી કે લીઝના હેતુ અંગે ઓફિસ દ્વારા ઘણી ગેરકાયદેસરતા આચરવામાં આવી છે અને સરકારી નિયમો અને નિયમન, ટ્રાન્સફર ફી નક્કી કરવા અંગેની સરકારની નીતિને અવગણી છે અને આરોપી વગેરે વચ્ચેના કેપીટીના વિવિધ વ્યવહારોને પણ ધ્યાનમાં લીધા નથી, તેથી એવું અનુમાન કરી શકાય કે અન્ય આરોપીઓની અપ્રમાણિક તરફેણ કરવામાં આવી હતી અને સમગ્ર પ્રક્રિયામાં આરોપીની વાસ્તવિક ભૂમિકા જાણવા માટે ટ્રાયલ જરૂરી છે.”

“૨. બીજું, કોર્ટના મનમાં મજબૂત શંકા પેદા થાય છે કે લીઝ ડીડના નવીનીકરણની ચકાસણી કેમ કરવામાં ન આવી કારણ કે તેમાં ગોડાઉનને બદલે સ્ટોરેજ ટેન્કોનો સમાવેશ થતો હતો ખાસ કરીને જ્યારે હાલના આરોપી ભવિષ્યમાં કેપીટીને આર્થિક નુકસાન પહોંચાડશે તેવી આકસ્મિકતાથી સારી રીતે પરિચિત હતા અને છેલ્લું પણ ઓછું મહત્વનું નથી,”

“૩. તપાસમાં બહાર આવ્યું છે કે, મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી દ્વારા ઓછી ટ્રાન્સફર ફી ચૂકવવામાં આવી હતી અને ટ્રાન્સફર ફી સિવાય, મેસર્સ તેજમલભાઈ એન્ડ કંપનીએ સરેરાશ બજાર કિંમતના ૬% એટલે કે પ્રતિ ચોરસ મીટર રૂ. ૩૦૦.૨૭ લેખે વાર્ષિક ભાડું ચૂકવવાનું પણ જરૂરી હતું પરંતુ આ કેસમાં, કેપીટીએ પ્રતિ ચોરસ મીટર રૂ. ૧૧ વાર્ષિક ભાડું વસૂલ્યું હતું જે નિર્ધારિત દર કરતા ઓછું હતું અને આમ, તપાસ મુજબ, ટ્રાન્સફર ફી અને વાર્ષિક ભાડા પેટે કેપીટીને કુલ નુકસાન રૂ. ૨,૫૬,૧૫,૬૯૬/- છે અને પ્લોટ ટ્રાન્સફર કરતી વખતે હાલના આરોપી ચેરમેન હતા અને ઉક્ત ટ્રાન્સફરને કારણે કેપીટીને મોટું આર્થિક નુકસાન થયું છે અને તેથી, ફરીથી કોર્ટના મનમાં મજબૂત શંકા પેદા થાય છે કે ચેરમેન હોવા છતાં તેમની ફરજમાં કેમ નિષ્કાસન થયું જેના કારણે કેપીટીને આર્થિક નુકસાન થયું.”

“૨૨. હવે, આરોપીના કૃત્યો, નિષ્કાસન અને વર્તનના નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે, સંપૂર્ણ ટ્રાયલની જરૂરિયાત છે અને તેથી, ઉપરોક્ત કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે હાલના આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજી ફગાવી દેવાને પાત્ર છે અને તેથી, નીચે મુજબનો આદેશ:”

“: : આદેશ : :”

ડિસ્ચાર્જ માટે હાલના આરોપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી
અરજી આથી ફગાવી દેવામાં આવે છે.”

“આજે ૧૭ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૪ ના રોજ ખુલ્લી કોર્ટમાં જાહેર
કરવામાં આવ્યું.”

૫૩. ડિસ્ચાર્જ અરજી અને અન્ય અરજદારોની અરજી ફગાવી દેતી વખતે વિદ્વાન
સ્પેશિયલ જજે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:-

“૧૨. સમગ્ર સંજોગો અને ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં
આવેલા પુરાવાઓનું વિશ્લેષણ કરતા, પ્રથમ દષ્ટિએ જણાય છે કે
કંડલા પોર્ટ ટ્રસ્ટને આર્થિક નુકસાન અને હાલના અરજદારો તેમજ
તેજમલભાઈ એન્ડ કંપનીને આર્થિક લાભ કરાવવાનો ઈરાદો હતો
અને મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી એન્ડ કંપનીની અપ્રમાણિક તરફેણ
કરવાનો ઈરાદો પણ હતો. આ કોર્ટ સ્પષ્ટપણે અનુમાન કરી શકે
છે કે કંડલા પોર્ટ ટ્રસ્ટના અધિકારીઓ ગેરકાયદેસર સંતોષ (લાંચ)

અને આર્થિક લાભની અપેક્ષા વગર આ ગેરકાયદેસર રીતે હાલના અરજદારો તેમજ તેજમલભાઈને સહકાર આપશે નહીં અને મદદ કરશે નહીં. જ્યાં સુધી કાવતરાનો સંબંધ છે, સીધા પુરાવા ભાગ્યે જ ઉપલબ્ધ હોય છે પરંતુ હકીકતો અને સંજોગો પરથી કોર્ટ હકીકત દ્વારા તેનું અનુમાન કરી શકે છે. આ તબક્કે, આ કોર્ટ સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર અને અન્ય વિરુદ્ધ સોમનાથ થાપા અને અન્ય, ૧૯૯૬ એસસીસી (ક્રિમિનલ) પાના ૮૨૦ ના કેસ પર આધાર રાખવા માંગે છે જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે:"

"જો આરોપીએ ગુનો કર્યો છે તેવું માનવા માટેનો આધાર હોય, તો કોર્ટ ન્યાયી રીતે કહી શકે છે કે તેની સામે પ્રથમ દષ્ટિએ (પ્રાથમિક ફેસી) કેસ અસ્તિત્વમાં છે, અને તેથી, તે ગુનો કરવા બદલ તેની સામે ચાર્જ ફ્રેમ કરી શકાય છે. બ્લેક્સ લો ડિક્શનરીમાં "પ્રીઝ્યુમ" (ધારવું/માનવું) શબ્દને "સંભવિત પુરાવા પર વિશ્વાસ કરવો અથવા સ્વીકારવો" તેવો અર્થ આપવામાં આવ્યો છે. લીગલ ડિક્શનરીએ આ સંદર્ભમાં એક ચોક્કસ ચુકાદો ટાંક્યો છે જેના મુજબ "અનુમાન એ કથિત હકીકતની સત્યતા વિશે હકીકતો (કાં તો નિશ્ચિત, અથવા સીધી જુબાની દ્વારા સાબિત) પરથી કાઢવામાં આવેલ સંભવિત પરિણામ છે." ઉપરોક્ત દર્શાવે છે કે

જો રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીના આધારે, કોર્ટ એવા તારણ પર આવી શકે કે ગુનો આચરવો એ એક સંભવિત પરિણામ છે, તો ચાર્જ ફ્રેમ કરવા માટેનો કેસ અસ્તિત્વમાં છે. બીજી રીતે કહીએ તો, જો કોર્ટ એવું વિચારતી હોય કે આરોપીએ કદાચ ગુનો કર્યો હશે, તો તે ચાર્જ ફ્રેમ કરી શકે છે, જો કે, દોષિત ઠેરવવા માટે નિષ્કર્ષ એવો હોવો જરૂરી છે કે આરોપીએ ગુનો કર્યો છે. તે સ્પષ્ટ છે કે ચાર્જ ફ્રેમ કરવાના આ તબક્કે, રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીના પુરાવા મૂલ્યની તપાસ કરી શકાય નહીં, ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવેલી સામગ્રીને તે તબક્કે સાચી તરીકે સ્વીકારવી પડશે."

"૧૩. જ્યાં સુધી ટ્રાન્સફર ડીડમાં કરારની શરતનો સંબંધ છે, અનુક્રમે પીડબલ્યુ૧ અને શ્રી મનોરંજન કુમારના નિવેદન મુજબ, તે બહાર આવ્યું છે કે બે માર્ગદર્શિકા અસ્તિત્વમાં હતી અને આ તબક્કે, સંપૂર્ણ ટ્રાયલ વગર, કોર્ટ માટે એ કહેવું શક્ય નથી કે ટ્રાન્સફર વખતે આવી માર્ગદર્શિકાઓ કેમ ધ્યાનમાં લેવામાં આવી ન હતી અને તેની ગણતરી કેમ કરવામાં આવી ન હતી ખાસ કરીને, આ તબક્કે, જ્યારે ટેકો આપતા પુરાવાઓ દ્વારા રેકૉર્ડ પર આવ્યું નથી કે આવી માર્ગદર્શિકાઓ ટ્રાન્સફર માટે કેમ લાગુ પડતી નથી અને તે કાયદાનો સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે જો કોઈ

કરાર સરકારી નિયમો, વિનિયમો અને નીતિની વિરુદ્ધ હોય તો તેને કાયદેસરનો કહી શકાય નહીં અને સત્ય જાણવા માટે ટ્રાયલની જરૂર છે."

"૧૬. જો આપણે પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૧૦ ને ધ્યાનમાં લઈએ, તો સમાન યોજના માટેની કોઈપણ બાબત સંબંધિત હકીકત છે અને અહીં આ કેસમાં, તપાસના કાગળો પરથી, નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે નીચેની બાબતો કોર્ટ સમક્ષ આવી છે:"

"૧. હાલના અરજદારો ૧૯૯૪ થી ૨૦૦૨ ના સમયગાળા માટે મૌન રહ્યા છે."

"૨. હાલના અરજદારોએ વર્ષ ૨૦૦૨ માં લીઝ ડીડના નવીનીકરણ પહેલાં વર્ષ ૧૯૮૭ માં ઓફિસ-સહ-બિઝનેસમાંથી ગોડાઉનમાં હેતુ બદલવા માટે અરજી કરી છે."

"૩. હાલના અરજદારો નવીકરણ કરાયેલ લીઝ ડીડમાં સ્ટોરેજ ઓફ ટેન્કના હેતુને સુધારવા માટે નિષ્ક્રિય રહ્યા છે,"

“૪. હાલના અરજદારોએ બજાર કિંમત છુપાવી છે અને છેલ્લું પણ ઓછું મહત્વનું નથી,”

“૫. હાલના અરજદારોએ બજાર કિંમત અને સરકારી નીતિ કરતા ઊંચા ભાવે તેજમલભાઈ એન્ડ કંપની પાસેથી પ્લોટ પણ ખરીદ્યા છે.”

“૧૭. તપાસમાંથી બહાર આવ્યું છે કે તેજમલભાઈ એન્ડ કંપનીનો પ્લોટ નંબર ૬, વિવાદિત પ્લોટ નંબર ૩ અને ૪ ની નજીક છે અને તેજમલભાઈના આ બે પ્લોટ સ્ટોરેજ ટેન્કના હેતુ માટે ભાડે આપવામાં આવ્યા છે અને આ કંપની એટલે કે તેજમલભાઈ એન્ડ કંપની આ પ્લોટ માત્ર સ્ટોરેજ ટેન્ક માટે વાપરવા માટે જ ખરીદવા માંગતી હતી અને એવું અનુમાન કરી શકાય કે આ અરજદારોનો કેપીટીના અધિકારીઓની ગેરકાયદેસર તરફેણ મેળવવાનો અપ્રમાણિક ઈરાદો હતો અને ગમે તે રીતે પ્લોટનો હેતુ બદલીને તેજમલભાઈને વેચવાનો હતો જેથી આ કેસમાં ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ ઓછી કિંમત બતાવીને કંડલા પોર્ટ ટ્રસ્ટને આર્થિક નુકસાન પહોંચાડી શકાય.”

“૧૮. હવે, આરોપીના કૃત્યો, નિષ્કાસન અને વર્તનના નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે, સંપૂર્ણ ટ્રાયલની જરૂરિયાત છે અને તેથી, ઉપરોક્ત કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે હાલના આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજી ફગાવી દેવાને પાત્ર છે અને તેથી, નીચે મુજબનો આદેશ:”

“: : આદેશ : :”

“ડિસચાર્જ માટે હાલના આરોપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી આથી ફગાવી દેવામાં આવે છે.”

“આજે ૧૭ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૪ ના રોજ ખુલ્લી કોર્ટમાં જાહેર કરવામાં આવ્યું.”

૫૪. તેથી, એવું જણાય છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી વ્યક્તિઓને કેમ ડિસચાર્જ ન કરવા જોઈએ તેના કારણો નોંધ્યા હતા. ટ્રાયલ કોર્ટે રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી તપાસી અને જાણ્યું કે જે રીતે લીઝ ડીડ કરવામાં આવ્યું હતું અને લીઝ હોલ્ડ અધિકારોના ટ્રાન્સફરની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી તે આરોપી સામે મજબૂત શંકા પેદા કરે છે. હકીકતમાં આરોપીના ડિસચાર્જના કિસ્સામાં કોર્ટે

કારણો સોંપવા જરૂરી છે પરંતુ ચાર્જ ફ્રેમ કરવાના કિસ્સામાં કારણો સોંપવા જરૂરી નથી. કોર્ટે માત્ર એવો અભિપ્રાય રચવાનો હોય છે કે આરોપીએ ગુનો કર્યો છે તેવું માનવા માટેનો આધાર છે. આ તબક્કે ચાર્જ ફ્રેમ કરવા માટે કારણ ન સોંપવાનું કારણ માત્ર એ દૃષ્ટિકોણથી છે કે જો કોઈ કારણ સોંપવામાં આવે તો તે ટ્રાયલના તબક્કે આરોપીના કેસને અસર/પૂર્વગ્રહ કરી શકે છે.

૫૫. સ્ટેટ ઓફ બિહાર વિરુદ્ધ રમેશ સિંહ, એઆઈઆર ૧૯૭૭ એસસી ૨૦૧૮ : (૧૯૭૭ ક્રિ એલજે ૧૬૦૬) ના કેસમાં, નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે કલમ ૨૨૭ અને ૨૨૮ ની વિચારણા કરતી વખતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું (ફકરો ૪):

“જંને જોગવાઈઓને એકસાથે જોતા, તે સ્પષ્ટ થશે કે ટ્રાયલની શરૂઆતમાં અને પ્રારંભિક તબક્કે ફરિયાદ પક્ષ જે પુરાવા રજૂ કરવા માંગે છે તેની સત્યતા, પ્રમાણિકતા અને અસરનો ઝીણવટપૂર્વક ન્યાય કરવાનો નથી. તેમજ આરોપીના સંભવિત બચાવને કોઈ મહત્વ આપવાનું નથી. ટ્રાયલના તે તબક્કે ન્યાયાધીશ માટે વિગતવાર વિચારણા કરવી અને સંવેદનશીલ સંતુલનમાં તોલવું ફરજિયાત નથી કે જો હકીકતો સાબિત થાય તો

તે આરોપીની નિર્દોષતા સાથે અસંગત હશે કે નહીં. કસોટી અને ચુકાદાનું જે ધોરણ આખરે આરોપીના ગુના કે અન્ય બાબતે નિષ્કર્ષ નોંધતા પહેલા લાગુ કરવાનું હોય છે તે બરાબર સંહિતાની કલમ ૨૨૭ અથવા ૨૨૮ હેઠળ બાબત નક્કી કરવાના તબક્કે લાગુ કરવાનું નથી. તે તબક્કે કોર્ટે એ જોવાનું નથી કે આરોપીને દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતો આધાર છે કે કેમ અથવા ટ્રાયલ તેને દોષિત ઠેરવવામાં જ અંત આવશે તેની ખાતરી છે કે કેમ."

૫૬. કાંતિ ભદ્ર શાહ વિરુદ્ધ પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય, (૨૦૦૦) ૧ એસસીસી ૭૨૨ : (૨૦૦૦ ક્રિ એલજે ૭૪૬) માં નોંધાયેલ છે, જ્યાં સુપ્રીમ કોર્ટે ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૨૩૯, ૨૪૦, ૨૨૭ અને ૨૪૫ ની જોગવાઈઓની વિચારણા કરી હતી, કલમ ૨૨૭, ૨૩૯ અને ૨૪૫ કોર્ટને આરોપી વ્યક્તિઓને ડિસ્ચાર્જ કરવાની અને તેના માટેના કારણો નોંધવાની સત્તા આપે છે. જે ક્ષણે ડિસ્ચાર્જ ઓર્ડર પસાર થાય છે તે ક્ષણે કારણો નોંધવા ફરજિયાત છે પરંતુ ચાર્જ ફ્રેમ કરવા માટે કોર્ટે એવો અભિપ્રાય રચવો જરૂરી છે કે આરોપીએ ગુનો કર્યો છે તેવું માનવા માટેનો આધાર છે. આરોપીના ડિસ્ચાર્જના કિસ્સામાં ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૨૨૭, ૨૩૯ અને ૨૪૫ માં 'રીઝન' (કારણ) શબ્દનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે, ચાર્જ ફ્રેમ કરવાના તબક્કે જાણી જોઈને અને ઈરાદાપૂર્વક 'ઓપિનિયન' (અભિપ્રાય) શબ્દનો

ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે કારણ કે જો ચાર્જ ફ્રેમ કરવાના કિસ્સામાં કારણ નોંધવામાં આવે તો તે ટ્રાયલમાં આરોપીના કેસમાં પૂર્વગ્રહ લાવી શકે છે. ચાર્જ ફ્રેમ કરવાના તબક્કે કોર્ટ આખરે કંઈપણ પૂર્ણ કરતી નથી, તે માત્ર ટ્રાયલમાં પ્રથમ પગલું ભરે છે. નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે આ રીતે ઠરાવ્યું છે (ફકરો ૧૦):

“એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે આ કલમમાં મેજિસ્ટ્રેટે આરોપીને ડિસ્ચાર્જ કરવા માટે તેના કારણો નોંધવા જરૂરી હતા પરંતુ જો તે એવો અભિપ્રાય રચે કે આરોપીએ તે ગુનો કર્યો છે તેવું માનવા માટેનો આધાર છે જેને ચલાવવા માટે તે સક્ષમ છે તો આવી કોઈ જરૂરિયાત નથી. આવી સ્થિતિમાં તેણે આરોપી સામે માત્ર લેખિતમાં ચાર્જ ફ્રેમ કરવો જરૂરી છે.”

“પોલીસ રિપોર્ટ સિવાય અન્ય રીતે દાખલ કરાયેલા કેસોમાં પણ જો મેજિસ્ટ્રેટે આરોપીને ડિસ્ચાર્જ કરવાનો હોય તો જ તેણે કારણો દર્શાવતો આદેશ લખવો જરૂરી છે. આ કલમ રજપ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. કલમ રજપ ની પ્રથમ પેટા-કલમ મુજબ, જો મેજિસ્ટ્રેટ, તમામ પુરાવા લીધા પછી માને છે કે આરોપી સામે કોઈ કેસ

બન્યો નથી, જે જો અખંડિત રહે તો તેને દોષિત ઠેરવવા માટે વોરંટ આપે, તો તેણે આરોપીને ડિસ્ચાર્જ કરવો જોઈએ. પેટા-કલમ (૨) મુજબ મેજિસ્ટ્રેટને કેસના કોઈપણ અગાઉના તબક્કે આરોપીને ડિસ્ચાર્જ કરવાની સત્તા છે જો તે ચાર્જને પાયાવિહોણો માને છે. બંને પેટા-કલમો હેઠળ તે તેમ કરવા માટેના તેના કારણો નોંધવા માટે બંધાયેલ છે. આ સંદર્ભમાં એ નિર્દેશ કરવો પ્રસ્તુત છે કે સેશન્સ કોર્ટ સમક્ષની ટ્રાયલમાં પણ, જો ન્યાયાધીશ આરોપીને ડિસ્ચાર્જ કરવાનું નક્કી કરે તો જ તેણે કારણો નોંધવા જરૂરી છે (સંહિતાની કલમ ૨૨૭ જુઓ). પરંતુ જો તેણે ચાર્જ ફ્રેમ કરવાનો હોય તો તેણે શા માટે ચાર્જ ફ્રેમ કર્યો તે દર્શાવવા માટેના કારણો નોંધ્યા વગર તેમ કરી શકે છે."

૫૭. તેથી, હું એવા અભિપ્રાયનો છું કે ડિસ્ચાર્જ કરવાનો ઇનકાર કરવાના કિસ્સામાં, જો કોર્ટ ઇનકારના સમર્થનમાં સચોટ કારણો આપે છે, તો તે આરોપીને બચાવ કરવાની તક આપતા પહેલાં પણ તેના કાયદાકીય અધિકારને અસર કરી શકે છે અને તે મુજબ તેને ટાળવા માટે ધારાસભાએ માત્ર અભિપ્રાયનો આગ્રહ રાખ્યો છે અને કારણોનો નહીં.

૫૮. વર્તમાન કેસમાં ટ્રસ્ટના ભૂતપૂર્વ ચેરમેન દ્વારા પ્રશ્નમાં રહેલા પ્લોટના સંબંધમાં લીઝ હોલ્ડ અધિકારોના ટ્રાન્સફર માટે આપવામાં આવેલી મંજૂરી પોતે કોઈ ગુનો બનશે નહીં. આરોપીની બાજુએ કથિત નિષ્કાસન અથવા બેદરકારી કે જેમાં લીઝ ડીડનો સંપૂર્ણ અભ્યાસ ન કરવો અને મેસર્સ જે.એમ. બક્ષીને પ્લોટ ક્યા હેતુ માટે જાળવવામાં આવ્યા હતા તે સુનિશ્ચિત ન કરવું તે પણ પોતે કોઈ ગુનો બનશે નહીં. તે જ સમયે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી નીતિ અને માર્ગદર્શિકાને ધ્યાનમાં રાખીને ટ્રાન્સફર ફી તેમજ ગ્રાઉન્ડ રેન્ટ વસૂલવામાં નિષ્ફળતા પણ પોતે કોઈ ગુનો બનશે નહીં.

૫૯. તે તમામ સંજોગોનું મિશ્રણ છે જે સુનિયોજિત કાવતરા અંગે મજબૂત શંકા પેદા કરે છે. સીબીઆઈનો કેસ એ છે કે મેસર્સ જે.એમ. બક્ષી અને મેસર્સ તેજમલભાઈ એન્ડ કંપનીને ગેરકાયદેસર લાભ અને ટ્રસ્ટને ગેરકાયદેસર નુકસાન પહોંચાડવાના ઇરાદે, ભૂતપૂર્વ ચેરમેને બધી બાબતો સામે આંખ આડા કાન કર્યા હતા. સીબીઆઈનો એવો પણ કેસ છે કે ભૂતપૂર્વ ચેરમેને પોતાના માટે કોઈ મૂલ્યવાન વસ્તુ અથવા આર્થિક લાભ મેળવવા માટે જાહેર સેવક તરીકેની તેમની ક્ષમતામાં આવું કર્યું હતું. આમ, ફરિયાદ પક્ષના કેસ મુજબ ભૂતપૂર્વ ચેરમેને જાહેર સેવક તરીકે ભ્રષ્ટાચાર અધિનિયમ, ૧૯૮૮ ની કલમ ૧૩(૧) (ડી) સાથે વંચાતી કલમ ૧૩(૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાહિત ગેરવર્તણૂકનો ગુનો કર્યો હોવાનો આક્ષેપ છે.

૬૦. મોટાભાગે, કાવતરાં સંયોગીક પુરાવા દ્વારા સાબિત થાય છે, કારણ કે કાવતરાં ભાગ્યે જ કોઈ ખુફી બાબત હોય છે. સામાન્ય રીતે કાવતરાંનું અસ્તિત્વ અને તેના ઉદ્દેશ્યો બંને સંજોગો અને આરોપીના વર્તન પરથી અનુમાનિત કરવા પડે છે.

૬૧. હું એવા અભિપ્રાયનો છું કે કોઈ પણ ગુનાહિત કાવતરાંનું અનુમાન કરવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ સીધા પુરાવા ન હોઈ શકે પરંતુ તે જ સમયે સીબીઆઈને તે સંબંધમાં સચોટ પુરાવા રજૂ કરીને ટ્રાયલ દરમિયાન તેનો કેસ સાબિત કરવાની એક તક આપવી જોઈએ.

૬૨. સંહિતાની કલમ ૨૨૮ વિદ્વાન પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર દ્વારા કેસ ખોલવામાં આવ્યા પછી અને આરોપી વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સાંભળ્યા પછી વિદ્વાન સેશન્સ જજ દ્વારા ચાર્જ ફ્રેમ કરવા સંબંધિત છે. ઉક્ત કલમ મુજબ જો ફરિયાદ પક્ષ અને બચાવ પક્ષને સાંભળ્યા પછી વિદ્વાન ન્યાયાધીશનો એવો અભિપ્રાય હોય કે આરોપીએ ગુનો કર્યો છે તેવું માનવા માટેનો આધાર છે તો કોર્ટ આરોપી સામે લેખિતમાં ચાર્જ ફ્રેમ કરશે. તેથી, સંહિતાની કલમ ૨૨૮ મુજબ, ચાર્જ ફ્રેમ કરતી વખતે ફરિયાદ પક્ષે તમામ વ્યાજબી શંકાથી પર રહીને

સાબિત કરવાની જરૂર નથી કે તેઓ આરોપી વ્યક્તિ સામે જે આક્ષેપ લાવી રહ્યા છે તે તેના વિરુદ્ધ સાબિત થવા માટે બંધાયેલા છે. ચાર્જ ફ્રેમ કરતા પહેલાનો તબક્કો ટ્રાયલનું ડ્રેસ રિહર્સલ હોવાની અપેક્ષા નથી, બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ફરિયાદ પક્ષ ટ્રાયલના તબક્કે જે તમામ સામગ્રી રજૂ કરશે અથવા તેના પર આધાર રાખશે તેની વિગતો ફરિયાદ પક્ષ માટે કેસ ખોલવાના સમયે વિદ્વાન ન્યાયાધીશ સમક્ષ રજૂ કરવાની અથવા તેનો સંદર્ભ આપવાની અપેક્ષા નથી.

૬૩. બાબતની ઉપરોક્ત દૃષ્ટિએ મને કોઈ પણ અરજીમાં કોઈ ગુણદોષ જણાતા નથી અને તે મુજબ તે ફગાવી દેવામાં આવે છે. વચગાળાનો આદેશ, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે.

(જે.બી. પારડીવાલા, ન્યાયમૂર્તિશ્રી)

આદેશ જાહેર થયા પછી, સંબંધિત અરજદારો માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન કાઉન્સેલ આ કોર્ટ દ્વારા અગાઉ આપવામાં આવેલા વચગાળાના આદેશને લંબાવવાની પ્રાર્થના કરે છે.

વચગાળાનો આદેશ લાંબા સમયથી ચાલુ રહ્યો હોવાની હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, તે આજથી છ અઠવાડિયાના સમયગાળા માટે વધુ ચાલુ રહેશે.

(જે.બી. પારડીવાલા, ન્યાયમૂર્તિશ્રી)

મનોજ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.